

ତୃମକିର ମୁଖେ ପଡ଼େଛେ ଦେଶେର ଇନ୍ଟାରନେଟେର ନିରାପତ୍ତା ସାହାରୀ ଓ ଯେବେଳାଇଟ୍, ଇ-ମେଇଲ୍ ଓ ଫେସ୍‌ବୁକେର ଆଇଡି ହାକିଥିରେ ଘଟନା ହାଲେ ଉଦ୍ଦେଗିନକ ହାରେ ବେଢ଼େଛେ । ଅତିସମ୍ପତ୍ତି ଏକଟି ସାହକରେ ହାକଦେର ହିସାବ ହ୍ୟାକ କରେ ଅର୍ଥ ହାତିରେ ନେଯାର ଘଟନାରେ ପ୍ରମାଣ ପାଓୟା ଗେଛେ । ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଲେ ଶୁଣି କରେଛେ, ମୋବାଇଲ ଫିନ୍ୟୁଆପିଯାଲ ସାର୍ଭିସେର (ମୋବାଇଲ ଫୋନେର ମାଧ୍ୟମେ ଅର୍ଥ ହାନାନ୍ତରେ ସାହାରୀ) ନିରାପତ୍ତା ନିଯୋଗ । ଅନ୍ୟଦିକେ ଏକେବିଂ ଏକ ସରକାରି ଓ ଯେବେଳାଇଟ୍ ହାକିଥିରେ ଘଟନାଯା ଚ୍ୟାଲେଜେର ମୁଖେ ପଡ଼େଛେ ଦେଶେର ଇନ୍ଟାରନେଟ୍ ସାହାରୀ ନିରାପତ୍ତା ସାହାରୀ ।

ପ୍ରୟୁକ୍ତି ବିଶେଷଜ୍ଞଦେର ଅଭିମତ, ସଚେତନତାର

ଦୁର୍ବଲତାର ସୁଯୋଗେ' ଏକଟି ବେସରକାରି ବ୍ୟାଂକେର କରେକଜନ ଗ୍ରାହକରେ ହିସାବ 'ହ୍ୟାକ' କରେ ଅନ୍ୟ ହିସାବେ ଅର୍ଥ ସ୍ଥାନାନ୍ତରେ ପ୍ରମାଣ ପେଯେଛେ ବାଂଲାଦେଶ ବ୍ୟାଂକ । ବାଂଲାଦେଶ ବ୍ୟାଂକେର ଫିନ୍ୟୁଆପିଯାଲ ଇନ୍ଟିଗ୍ରାଟି ଅ୍ୟାବ୍ କାସ୍ଟମାର ସାର୍ଭିସେସ ବିଭାଗେର (ଏଫାଇେସଡି) ଏକ ତଦନ୍ତ ପ୍ରତିବେଦନେ ବଲା ହେଁବେ, ଗତ ଅଷ୍ଟେବର ଓ ନନ୍ଦଭେର ମାମେ ବ୍ୟାଂକେର ୩୫୮ ହିସାବ ଥେକେ ଏକଇ ବ୍ୟାଂକେର ଅନ୍ୟ ହିସାବେ (ଅନଲାଇନ୍ ମାଧ୍ୟମେ) ୨୦ ଲାଖ ଟାକାର ମତୋ ସରିଯେ ନେଯା ହେଁବେ । ଏ ଘଟନାର କାରଣ ହିସାବେ ବ୍ୟାଂକଟିର ଅନଲାଇନ୍ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମେ ନିରାପତ୍ତା ଦୁର୍ବଲତାକେ ଦାଯି କରେଛେ ଏଫାଇେସଡି ।

ପାରବେନ ନା । ଏଇ ନିର୍ଦେଶନା ଜାରିର ପର ବିକାଶେ ଏ ସହଜେ ଘଟନା କରେଛେ ବଲେ ଜାନା ଗେଛେ ।

ଅନ୍ୟଦିକେ ସୁରକ୍ଷିତ ନିରାପତ୍ତା ସାହାରୀ ନା ଥାକାଯ ଦେଶେ ସରକାରି ଓ ଯେବେଳାଇଟ୍‌ଗୁଲୋ ବାରବାର ହାକିଥିରେ ଶିକାର ହେଛେ । ଦୁର୍ବଲ ନିରାପତ୍ତା ସ୍ଥାନାନ୍ତରେ ହାକାରି ଗୋଟୀ ସାଇଟ୍‌ଗୁଲୋତେ ଚୁକେ ତଥ୍ୟ ସରିଯେ ନିଜେ । ଦେଶେ ପ୍ରୟୁକ୍ତିବିଦେରୋ ମନେ କରେନ, ଏର ଫଳେ ବହିର୍ବିଦେ ବାଂଲାଦେଶେ ଭାବମୂର୍ତ୍ତି କୁଣ୍ଡଳ ହେଛେ । ଇତିବାଚକତାର ବଦଳେ ନେତ୍ରବାଚକ ଧାରଣା ସ୍ପଷ୍ଟ ହେଛେ । ଡିଜିଟାଲ ବାଂଲାଦେଶ ବାସ୍ତବାଯାନେ ତଡ଼ିଘାଡ଼ି କରେ ସରକାରେର ବିଭିନ୍ନ ମନ୍ତ୍ରଗାଲୟ ଓ ବିଭାଗେର (୬୦୮୮) ଓ ଯେବେଳାଇଟ୍ ତୈରି କରା ହେଯ । ବେଶିରଭାଗ ସାଇଟ୍‌ଟି କମ ଖରଚେ ମାବାରି ମାନେର ପ୍ରତିଷ୍ଠାନକେ ଦିଯେ ତୈରି କରା । ସୁରକ୍ଷିତ ନିରାପତ୍ତା ସାହାରୀ ନା ଥାକାଯ ଦେଶୀ-ବିଦେଶୀ ହାକାରେରା ତାଦେର ଲକ୍ଷ୍ୟ ହିସେବେ ବେଛେ ନେଯ ସରକାରି ସାଇଟ୍‌ଗୁଲୋ । ବେସରକାରି ପ୍ରତିଷ୍ଠାନେ ସାଇଟ୍‌ଗୁଲୋତେ ଶକ୍ତ ନିରାପତ୍ତା ସାହାରୀ ଥାକାଯ ହାକାରେରା ସାଇଟ୍‌ଗୁଲୋଯ ସହଜେ ଅନୁପ୍ରବେଶ କରାତେ ପାରେ ନା । ସାପେର୍ ଟୁ ଡିଜିଟାଲ ବାଂଲାଦେଶେ ଟାକ୍‌କୋର୍ସେର (ଏଟୁଆଇ) ଜନପ୍ରେକ୍ଷିତ ବିଶେଷଜ୍ଞ ନାଇମ୍‌ଜାମାନ ମୁକ୍ତା ଜାନାନ, ସରକାରି ସାଇଟ୍‌ଗୁଲୋ ସାଧାରଣ ଜୁମଳା ସଫଟ୍‌ଓଯାର ସବହାର କରେ ତୈରି କରା ହେଁବେ । ନତୁନ କରେ ସାଇଟ୍‌ଗୁଲୋ ଧ୍ରୁପାଳ ସଫଟ୍‌ଓଯାର ସବହାର କରେ ତୈରି କରା ହେଛେ । ଏର ନିରାପତ୍ତା ସାହାରୀ ଭାଲୋ, ସାର୍ଟ ଇଞ୍ଜିନିଓ ବେଶ କାର୍ଯ୍ୟକର ।

ବାଂଲାଦେଶ ବ୍ୟାଂକେର ଓଇ ତଦନ୍ତ ପ୍ରତିବେଦନେ ଆରା ବଲା ହୁଏ, ବ୍ୟାଂକ ବ୍ୟାଂକେର ଇନ୍ଟାରନେଟ୍ ସାହିତ୍ୟକିଂ ପ୍ରକ୍ରିଯା ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଵୟାକ୍ରିୟ ନୟ । ଏତେ ନିରାପତ୍ତା ସଂଶୋଧିତ କିଛି କ୍ରିଟି ରାଯେଛେ । ଏକାରେ ଗ୍ରାହକ ସର୍ବୋତ୍ତମା ନିରାପତ୍ତା ନିଶ୍ଚିତ କରାତେ ବ୍ୟାଂକଟିର ଇନ୍ଟାରନେଟ୍ ସାହିତ୍ୟକିଂ ପ୍ରକ୍ରିଯା କିଛି ପରିବର୍ତନ ଓ ପରିବର୍ଧନ ଆନା ଜରାରି ।

ଜାନା ଗେଛେ, ବ୍ୟାଂକେର ଇନ୍ଟାରନେଟ୍ ସାହାରୀ ସାହାରୀ ପାଶ୍‌ଓଯାର୍ଡ ରିସେଟ୍ (ପୁନଃହୃଦୟନ) କରାର ପ୍ରକ୍ରିଯା ଦୁଇ ତରେର ମଧ୍ୟେ ସଠିକତା ଯାଚାଇ କରା ହୁଏ ନା । ବ୍ୟାଂକ ବ୍ୟାଂକ ଛାଡ଼ା ଆରା କ୍ରେଡିଟ ବ୍ୟାଂକ, ଯେଣ୍ଟଲୋ ଏଇ ମଧ୍ୟେ ଇନ୍ଟାରନେଟ୍ ସାହିତ୍ୟକିଂ ଚାଲୁ କରେଛେ, ସେଣ୍ଟଲୋଲୋ ବୁଝିର ମଧ୍ୟେ ରାଯେଛେ ବଲେ ଜାନା ଗେଛେ । ଗ୍ରାହକଦେର ସେବା ଦେୟର ପରିବର୍ତନେ ତାରା ଓ ଯେବେଳାଇଟ୍ରେ ନିରାପତ୍ତା ସାହାରୀ ପରିବର୍ତନ ମଧ୍ୟେ ଥେକେ ସେବା ପାଓୟାଟାକେ ତାରା କାଞ୍ଚିତ ବଲେ ମନେ କରେନ ।

ଏ ଛାଡ଼ା ବିକାଶେର (ମୋବାଇଲ ଫିନ୍ୟୁଆପିଯାଲ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ) ବିରଳଦେଇ ଅନଲାଇନ୍ କାରାସାଇ କରେ ଗ୍ରାହକରେ ତଥା ଏଜେଟଦେର ଟାକା ହାତିରେ ନେଯାର ଅଭିଯୋଗ ରାଯେଛେ । ଓଇ ଅଭିଯୋଗେ ସତ୍ୟତା ଓ ମିଳେଛେ । ବିକାଶ ହିସାବଧାରୀ ସିମ ସହଜେ ଉତ୍ତରଳନେ ସୁବିଧା ଥାକାଯ ବହ ଜଟିଲତା ଦେଖା ଦେଇ । ଜଟିଲତା ଏଡ଼ାତେ ଓ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନେ ଟେଲିଯୋଗାଯୋଗ ନିୟମକ୍ରମ ସଂହା ତଥା ବିଟିଆରସି ଏ ବିଷୟେ ଏକଟି ନିର୍ଦେଶନା ଓ ଜାରି କରେଛେ । ବିଟିଆରସି ନିର୍ଦେଶନାଯା ବଲା ହେଁବେ, ପ୍ରକ୍ରିପ୍ଶନ୍ ମୋବାଇଲ ସିମେର ପ୍ରକ୍ରି ମାଲିକଇ ସିମ ତୁଳନେ (ସିମ ହାରିଯେ ଗେଲେ ବା ପୁନଃହୃଦୟନର ଜନ୍ୟ) ପାରବେନ । ଏକଜନ ଆରେକଜନେର ସିମ ତୁଳନେ

ଜାନା ଗେଛେ, ନିୟମକ ସଂହା ବିଟିଆରସିତେ ଇନ୍ଟାରନେଟ୍ ଓ ମୋବାଇଲ ଫୋନ ସଂକ୍ରାନ୍ତ ଅସଂଖ୍ୟ ଅଭିଯୋଗ ଜମା ପଡ଼େଛେ । ଏର ମଧ୍ୟେ ରାଯେଛେ ଇନ୍ଟାରନେଟ୍ ପର୍ନୋଗାଫି (ଛବି ସୁପାର ଇମ୍‌ପୋଜକ କରେ ହ୍ୟାରାନିର ଜନ୍ୟ ତୈରି ଇମ୍ଜେ), କୁରଚିପୂର୍ଣ୍ଣ ଇ-ମେଇଲ, ବ୍ୟାଂକ ବାଜେ ମନ୍ତ୍ରବ୍ୟ ପ୍ରକାଶ, ମୋବାଇଲେ ଅଶାଲୀନ ଏସେମ୍‌ଏସ, ହମକି-ଧମକି, ଫେସ୍‌ବୁକେ ଅନ୍ୟେର ଆଇଡ଼ିଟି ବିକୃତ ଛବି ଟ୍ୟାଗ କରା ଓ ବାଜେ ମନ୍ତ୍ରବ୍ୟ କରା ଇତ୍ୟାଦି । ଜାନା ଗେଛେ, ଏର ମଧ୍ୟେ ସବଚେଯେ ବେଶ ଅଭିଯୋଗ ପଡ଼େଛେ ଫେସ୍‌ବୁକେର ବିରଳଦେ । ଏ ତାଲିକାଯ ଆରା ରାଯେଛେ ଇଟୁଟିବ୍‌ସହ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସାଇଟ୍‌ଟି ଏବଂ ଭିତ୍ତିରେ ବେଶ ଅଭିଯୋଗେ ପରେ କରାଯାଇଲାଇ । ଶିଗଗିରଇ ଫିଲ୍‌ଟାର ପ୍ରୟୁକ୍ତି ବସିଯେ ଦେଶେର ପୁରୋ ଇନ୍ଟାରନେଟ୍ ସାହାରୀ ସଂସ୍ଥାଟି ମନିଟର କରବେ ବଲେ ଜାନା ଗେଛେ କି

ଫିଡ଼ବ୍ୟାକ : hitlarhalim@yahoo.com